

Jabalpur

Stad van Osho's verlichting.

Onder de Kreeftskeerkring ligt in het hart van India de stad Jabalpur, waar Osho de langste tijd van zijn leven heeft gewoond. In 1951 begon hij daar met zijn studie filosofie. Na zijn kandidaatsexamen in 1955 vervolgde hij zijn studie in Sagar om daar twee jaar later af te studeren. Na een paar maanden les te hebben gegeven aan het Sanskrit College in Raipur, keerde Osho in 1957 terug in Jabalpur. Hij werd assistent-professor in filosofie, tot hij in 1966 besloot om India rond te gaan reizen voor het geven van lezingen en meditatiekampen. In 1970 verhuisde Osho naar Bombay, na 17 jaar in Jabalpur te hebben gewoond. De meest bijzondere gebeurtenis in al die jaren is dat Osho in Jabalpur verlicht raakte, een paar uur voor het aanbreken van de lente van 1953.

Mijn eerste kennismaking met Jabalpur vindt in het donker plaats. Vanuit de trein zie ik kleurige lichtjes en vuren in de straten van Jabalpur en mijn hart wordt weer wakker en vrolijk na de afmattende reis van precies 24 uur. Op het station vechten de riksja-bestuurders om mijn klandizie. Ze hebben haast, want op middernacht begint het Holi-feest. In de nachtelijke stilte laat ik me door een fietsriksja naar Jackson's Hotel brengen, waar ik snel in mijn Travel Survival Kit lees dat ik de volgende dag maar beter oude kleren kan aantrekken. Bij daglicht blijkt Jabalpur een landelijke plaats te zijn met weinig hoogbouw, veel groen en zonder bedelaars. In de straten laat ik me door jongens op brommers volgooien met in water opgeloste verf, zodat ik er al snel als een pop-art figuur bij loop. 'Happy Holi!' lacht iedereen me toe. Maar er zijn ook mensen die mijn armen vol met roet smeren en net als het een en ander uit de hand dreigt te lopen roept een vrouw vanaf het terras van een bungalow: 'Come, come!' Dus sta ik me bij de familie Srivastava een half uur schoon te wassen en breng de volgende uren op hun terras door. Als gast word ik uitstekend verzorgd met drank en eten, en na onze gesprekken brengt één van de twee kleurig geverfde zonen van de heer des huizes me op zijn brommer terug naar Jackson's Hotel. Daar geniet ik van de grote tuin en wil ik eten in de schemering. Dat laatste mislukt een beetje, want op deze breedtegraad is het donker voor je het weet.

Mahakoshal
Arts College

Het Mahakoshal Arts College, waar Osho filosofie heeft gedoceerd, blijkt zich op loopafstand van mijn hotel te bevinden. Als Westerling ben je overal welkom en kom je overal binnen en voor ik het weet zit ik in de stufkamer, omringd door professoren en medewerkers. Enkelen van hen hebben nog college gelopen bij Osho, zoals de geografie-professor dr. S.K. Tiwari, die zich Osho's fenomenale geheugen herinnert en vertelt dat hij vaak studenten bij hem thuis uitnodigde. Ook herinnert hij zich dat 'Acharya Rajneesh' nogal gereserveerd was tegenover andere docenten, dat hij niet gefotografeerd wilde worden en niet snel iets op schrift gaf. Een andere geografie-professor, dr. Ram Swaroop, weet nog dat je tijdens Osho's colleges, die altijd wel door een handjevol studenten van andere studierichtingen bijgewoond werden, nooit dictaten mocht maken en dat hij een totale rust uitstraalde.

Geïnteresseerd in de naam van deze universiteit vraag ik wat filosofie met kunst te maken heeft en het blijkt dat sociale wetenschappen, samen met de 'fine arts', als kunst worden beschouwd. 'Daar is het Science College,' wordt me verteld en achter het raam zie ik verderop net zo'n gebouw als dat waarin ik nu ben. Tijdens een korte rondleiding werp ik een blik in de collegezalen, die eruit zien als eenvoudige, rommelige maar heldere klaslokalen. In dr. Tiwari's kamer, met een heuse houten lessenaar, vertelt dr. Swaroop me nog bijna excuserend dat alles wat hij over Osho verteld heeft te beperkt is, dat woorden echt te kort schieten...

De tuin waarin Osho verlicht raakte blijkt makkelijk te vinden te zijn. Het is de weelderige Bhanvartal Garden in het centrum van de stad. Naar Engelse gewoonte is divers groen verknipt tot honden en vogels. Een Indiër wijst me de weg naar de Maulshree-boom, die veel kleiner is dan ik me had voorgesteld. Hij heeft een eigen plek in het midden van een rond kanaaltje zodat je eerst over een bruggetje moet. Is hier nou Het gebeurd? De boom staat er rustig bij, zich van geen kwaad bewust. Protesteert niet eens tegen de kinderen die in zijn takken klimmen. Intussen vertelt de Indiër me dat Osho niet hier verlicht werd, maar in de Narbada, een rivier die hier vlakbij stroomt en die nog heiliger is dan de Ganges. Dat hij elke ochtend om vier uur naakt naar die rivier rende. Wat me eraan doet denken dat het vroeger gebruikelijk was dat sannyasins naakt mediteerden, maar dat er door sociale druk helaas steeds meer kleren aan moesten.

Omdat ik even alleen met de boom wil zijn maar als Westerling per definitie vooral brutale Indische jongetjes om me heen verzamel, trek ik mijn trucendoos open en loop het park uit. Daar staat opeens aan de kant van de weg een Osho-winkeltje, zodat ik een uurtje later met een eerste druk van het eerste deel van Osho's tiendelige serie over Yoga weer bij de boom beland. Ik leg mijn hand op een lage tak, die stevig maar zacht aanvoelt. Hij heeft iets koesterends, die boom, maar als ik er onder ga zitten raak ik niet verlicht. Geen flower shower dus, hoewel de boom wel al veel bladeren heeft laten vallen, die even later het nieuwe boek in mijn schoudertas vergezellen.

De Volle Maan begint te slinken, dus wordt het de hoogste tijd om naar de Marble Rocks te gaan. Dezelfde avond hobbel ik in een taxi tientallen kilometers naar het zuiden, me afvragend hoe de chauffeur nou eigenlijk in het donker ziet waar hij moet rijden. Op een leeg en stil dorpspleintje zet hij me af, wijzend naar een straatje dat ik moet volgen. In het donker struikel ik onzichtbare trappen af en voel me hier in Nergenshuizen beland in een verhaal van Marten Toonder. De kade aan een meer met aan de overkant de contouren van rotsen is leeg en verlaten. Er zitten twee rustige mannen te vissen en rond een op de grond spartelende vangst dringt het tot hen door dat ik in een bootje tussen de rotsen wil varen. Even later peddelen we over het kalme water achter het sterrenbeeld Orion aan. De stilte wordt alleen verbroken door het geplas van de roeispanten en de stem van de jongere van de twee mannen, die vijf woorden Engels blijkt te kennen en me allerlei bijzonderheden en kleuren van rotsen tracht te vertellen. De oudere man lijkt zwijgend één te zijn met de stilte van het water en de rotsen, en met Hermann Hesse in gedachten noem ik hem Siddharta.

Deze wereld is niet zo psychedelisch en sprookjesachtig als Osho erover verteld heeft, maar dat kan komen omdat de Maan nog niet hoog genoeg staat. Als de schaars verlichte kade achter de hoge rotsen verdwijnt leggen we aan bij een piepklein eilandje, waar ik nog net een wegdrijvende roeispaan uit het water gris en op de gladde rotsen zowat in het donkere nat glibber. Bij een shivalinga-beeldje wordt wierook gebrand en krijg ik een nootje te eten. Op je eentje door India reizen om uiteindelijk te belanden op een rotsblok in het water en daar in het donker bij een shivalinga te gaan zitten: ik snap niets meer van het leven en van mezelf. Ook hier voel ik weer hoe het leven een mysterie is waarvan echt helemaal niets te begrijpen valt.

Tijdens de terugtocht is het water zo glad dat het lijkt alsof we over een spiegel varen en de rotsen om ons heen in de nachtelijke lucht hangen. Op de kade geef ik mijn gidsen een paar roepies extra en op het dorpspleintje vind ik achter wat koeien en blaffende honden mijn taxi met slapende chauffeur terug. Tussen met rotsen bezaaide heuvels en oude tempels ligt in het westen van Jabalpur de ashram Amritdham. Het is een alleenstaand gebouw met op de tweede verdieping een mooie meditatieruimte waaromheen een dozijn kamers voor bezoekers ligt. Inderdaad een ideale plek voor de drie weken durende stiltegroepen die er regelmatig worden gegeven en waarbij er door de dagen heen steeds minder actief gemediteerd wordt. Ma Arjena, die in de ochtenden als huisarts werkt, ontvangt me hartelijk en geeft me stapels leesstof en een grote pot chai die ik beide in de tuin onder de bomen gretig consumeer.

Ik lees over Zijne Heiligheid Lama Karmapa, die tegen Govind Siddharth heeft gezegd dat Osho voor de Akasha Records spreekt. Dat in de Hall of Incarnations het 97e van de 99 aanwezige bewaarde lichamen dat van Osho is van twee levens geleden. Een vertaalde Hindi

lezing uit 1973 over de diepe geheimen van de mantra 'Hoo'. Opnieuw blijkt dat Indiase sannyasins veel meer met esoterie bezig zijn dan wij in het Westen. Zelf kan ik er weinig mee en eigenlijk begrijp ik nog steeds niet wat esoterie nou eigenlijk met spiritualiteit te maken heeft. Toch kan ik het niet nalaten om op een dag mijn witte jurk mee te nemen om hier in Amritdham de ontmoeting van de witte broederschap te vieren. Arjena klikt de cassetterecorder aan en uit en we roepen wel twintig keer 'Osho!' Ik vraag we af wat het toch is waardoor ik me niet thuisvoel in de Indiase sannyaswereld. Hoe aardig en belangstellend ze ook zijn, het blijft keurig handjes geven en ik mis de omarming als ontmoeting tussen reisgenoten zoals we die in het Westen kennen. Maar al deze gedachten nemen niet weg dat ik Amritdham ervaar als een van de mooiste centra die er zijn, waarmee vergeleken Poona druk en commercieel aanvoelt.

Hitkarini College

Het Bestaan blijft voor me zorgen, want op diverse plekken in Jabalpur duiken sannyasins op die me van alles laten zien. Bij het Hitkarini College, waar Osho na zijn eerste studiejaar werd weggestuurd na een onenigheid met zijn docent Logica, komt een swami op me af die me een huis laat zien waar Osho woonde, vlakbij Bhanvartal Garden. Nog steeds staan de vier trotse palmen, die indertijd door hem zijn geplant, naar de lucht te wuiven.

Een huis waar Osho woonde

Op een andere dag staan opeens twee swami's in mijn hotelkamer en ik moet hoe dan ook een afspraak maken voor een nadere ontmoeting bij één van hen thuis. Op de betreffende dag blijkt de architect Anand Bharti echter niet aanwezig te zijn, maar wel zijn vrouw Ma Nisha Bharati, die een zuster van Osho blijkt te zijn en uitgebreid een koele drank voor me klaarmaakt. Alsof ze het over een familiebedrijfje heeft vertelt ze dat alle vijf broers, vier zusters, vader en moeder van Osho sannyasins zijn en dat zij de enige is die niet in Poona woont. In stilte geniet ik ervan haar gast te zijn, want het laatste waaraan ik behoefte heb is haar uithoren over al het kattenkwaad dat Osho in zijn jeugd geeft uitgehaald. Gedurende mijn verblijf in Jabalpur had ik wel tien keer zoveel notities kunnen maken en nog veel meer anekdotes kunnen verzamelen, maar ik betwijfel of ik dan iets geproefd zou hebben van deze stad waar Osho zoveel heeft meegemaakt.

Eerder gepubliceerd door Swami Satyamo in 1990 in Osho Magazine.